

Організація роботи з протидії булінгу (цькуванню) у закладах освіти

**СТОП
БУЛІНГ!!!**

Методист

Центру Освітніх
технологій

Управління освіти

Жижина Т.В.

**СТОП
БУЛІНГ**

ЗАВДАННЯ

- ▶ **Організація та реалізація заходів щодо створення безпечного освітнього середовища у закладах освіти;**
- ▶ **Пошук ефективних способів і методів у закладах освіти з протидії булінгу;**
- ▶ **Видання методичного вісника УО щодо організації роботи у закладах освіти з протидії булінгу;**
- ▶ **Розроблення та запровадження корекційної програми «Антибулінгова робота у закладах освіти».**

ЕТАПИ РОБОТИ З ПРОТИДІЇ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ) 2019-2022

I етап (2019 р)

ознайомитись з дослідженням вітчизняних, зарубіжних науковців, систематизувати результати діагностичної роботи з учнями щодо взаємодії у класному колективі, моніторингу безпечності та комфортності у закладі освіти.

II етап (2019 р)

Упровадження у практичну діяльність інноваційних технологій, форм, методів превентивної роботи.

III етап (2020 рік):

Накопичення та систематизація матеріалу, моніторинг набутого досвіду, розповсюдження ефективного досвіду через колективні форми роботи та видання методичного вісника Управління освіти

IV етап (2021-2022 рр)

Складання практичними психологами, соціальними педагогами корекційної програми «АНТИБУЛІНГОВА РОБОТА У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ».

Напрями профілактичної роботи з протидії булінгу у закладах освіти

- **Організаційний**
- **Інформаційно - консультативний**
- **Діагностичний**
- **Корекційний**

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ НАПРЯМ

Забезпечення на веб-сайті відкритого доступу до такої інформації та документів:

- ▶ Правила поведінки здобувача освіти у закладі освіти;
- ▶ План заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу
- ▶ Порядок подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти;
- ▶ Порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в закладі освіти та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування).

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ НАПРЯМ

- ▶ **Організувати в закладах освіти вивчення та поширення передового педагогічного досвіду, підвищення професійної майстерності педагогів з питань попередження булінгу, в тому числі продовження проходження педагогічними працівниками безкоштовного онлайн-курсу «Протидія та попередження булінгу (цькуванню) в закладах освіти», який був створений за ініціативи Міністерства освіти і науки (на платформі Prometheus).**
- ▶ **Організувати проведення профілактичної роботи в рамках інформаційної кампанії «Стоп Булінг» з метою запобігання булінгу у закладах загальної середньої освіти.**

Інформаційно-консультативний напрямок

- ▶ **Забезпечити у закладі освіти проведення інформаційно-просвітницьких заходів (тренінгів, презентацій та інших заходів), спрямованих на формування в учасників освітнього процесу культури недискримінаційної, ненасильницької, безконфліктної комунікації, здорового та безпечного способу життя, навичок збереження власного життя та здоров'я, а також запобігання небезпечній поведінці.**
- ▶ **Забезпечити розповсюдження серед учасників освітнього процесу інформаційних матеріалів щодо здорового та безпечного способу життя, розміщення їх електронних версій на веб-сайтах закладів загальної середньої освіти.**

Сприяти практичному впровадженню у закладі освіти концепції «Безпечна і дружня до дитини школа».

Протидія булінгу

Булінг (цибування) - діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Адміністративна відповідальність:

- Штраф 850-1700 грн або від 20 до 40 год громадських робіт
- групою осіб або повторно (протягом року) - штраф 1700-3400 грн або від 40 до 60 год громадських робіт
- вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком 14-16 років - штраф на батьків 850-1700 грн або від 20 до 40 год громадських робіт
- вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком 14-16 років групою осіб або повторно - штраф на батьків 1700-3400 грн або від 40 до 60 год громадських робіт
- неповідомлення керівником закладу освіти уповноваженим підрозділом органів Національної поліції про випадки булінгу - штраф 850-1700 грн або 1 міс. вправних робіт з врахуванням до 20% заробітку

Механізми протидії:

Засновник закладу освіти здійснює контроль за виконанням плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу.

Керівник закладу освіти:

- розробляє, затверджує та оприлюднює план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу;
- розглядає заяви про випадки булінгу та видає рішення про проведення розслідування;
- скликає засідання комісії з розгляду випадків булінгу та вживає відповідних заходів реагування.

Педагогічні працівники зобов'язані:

- повідомляти керівництво закладу освіти про факти булінгу, свідком якого вони були особисто або отримали інформацію від інших осіб;
- вживати невідкладних заходів для припинення булінгу.

Освітній омбудсмен має право здійснювати перевірку заяв про випадки булінгу, повноту та своєчасність заходів реагування на такі випадки з боку педагогічних працівників, керівництва та засновника навчального закладу.

GALLEX
АДВОКАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ

Просвітницький напрям діяльності з протидії булінгу (цькуванню)

- ▶ **Системна робота з інформування, роз'яснення з метою формування навичок толерантної та ненасильницької поведінки, спілкування та взаємодії всіх учасників освітницького процесу.**
- ▶ **Просвітницький напрям здійснює відповідальна особа у закладі з протидії булінгу, практичні психологи, соціальні педагоги, класні керівники.**

Інформаційно-просвітницькі заходи складаються з:

- ▶ **Взаємодії закладів освіти зі шкільними офіцерами поліції, фахівцями районної Служби у справах дітей, сектором ювенальної превенції відділу поліції №1 Харківського районного Управління поліції №3 ГУНП в Харківській області, зі співробітниками Новобаварського районного відділу філії Державної установи «Центр пробації».**
- ▶ **Розробок пам'яток для учасників освітнього процесу**
- ▶ **Проведення тематичних виховних годин, круглих столів**
- ▶ **Впровадження практичними психологами, соціальними педагогами просвітницьких, профілактичних, корекційних програм з учнями з протидії булінгу.**

ІНФОРМАЦІЙНО-ПРОСВІТНИЦЬКІ ЗАХОДИ СПРИЯЮТЬ формуванню навичок дружніх стосунків у здобувачів освіти

- ▶ Проведення загальношкільних родинних свят
- ▶ Проведення заходів в рамках тематичного тижня «Тиждень дитячих мрій та добрих справ»
- ▶ Проведення заходів в рамках Всеукраїнського тижня права
- ▶ Проведення тижня протидії булінгу
- ▶ Проведення заходів в рамках кампанії «16 днів проти насильства»
- ▶ Перегляд відеофільмів антибулінгової тематики.
- ▶ Створення безпечного освітнього простору, формування позитивного мікро-клімату та толерантної міжособистісної взаємодії в ході проведення тренінгів, годин спілкування.

Відповідальність за вчинення булінгу (173-4 КУпАП)

Частина 5. Неповідомлення керівником закладу освіти уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу, -

Санкція 5. тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (850-1700) або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку.

#Всеукраїнський тиждень з протидії булінгу

Діагностичний етап

Діагностика емоційних станів вихованців/учнів

- ▶ Діагностика рівня напруги, тривожності в дитячих колективах.
- ▶ Діагностику стану психологічного клімату класів.
- ▶ Діагностична методика «Повітряні кульки» (1-4 класи)
- ▶ Дослідження учнів за напів-проективною методикою «Ситуація», за опитувальником OLWEUS (5-11 класи)
- ▶ Спостереження за міжособистісною поведінкою здобувачів освіти

Моніторинг реалізації антибулінгової політики у закладі освіти здійснює відповідальна особа з протидії булінгу (цькуванню) у закладі

- ▶ **Відповідальною особою у закладі освіти призначається заступник директора з виховної роботи**
- ▶ **Кожні півроку відповідальна особа повинна проводити загальний моніторинг рівня реалізації антибулінгової політики учасниками освітнього процесу за анкетною або опитувальником.**
- ▶ **Готує звіт за результатами анкет працівників закладу освіти та подає його керівнику закладу освіти.**
- ▶ **Проводить консультування працівників закладу освіти щодо конкретних випадків порушення безпеки дитини.**
- ▶ **Інформує про випадки порушення безпеки дитини (ризики, загрози, насильство) Управління освіти, компетентні установи.**
- ▶ **Практичними психологами/соціальними педагогами проводиться моніторинг безпечності та комфортності закладу освіти та освітнього середовища (опитування, анкетування) відповідно до наказів УО від 31.08. 2021 № 122 «Про організацію та проведення діагностичної роботи практичними психологами, соціальними педагогами у 2021/2022 навчальному році», від 22.09.2021 № 149 «Про роботу закладів з протидії булінгу»**

Моніторинг реалізації антибулінгової політики у закладі освіти

- ▶ **Керівник закладу освіти призначає уповноважену особу за реалізацію антибулінгової політики та здійснення моніторингу реалізації антибулінгової політики.**
- ▶ **Призначена особа відповідає за реалізацію антибулінгової політики, реагування на будь-які сигнали щодо його порушення, внесення пропозицій стосовно внесення змін до антибулінгової політики, доведення результатів моніторингу та реалізації антибулінгової політики до всіх учасників освітнього процесу.**
- ▶ **Проведення двічі на рік загального моніторингу та реагування на будь-які сигнали щодо його порушення (використання анкетування, опитування)**
- ▶ **За результатами проведеного моніторингу подає звіт керівнику закладу**
- ▶ **Враховуючи результати моніторингу, керівник закладу освіти вносить необхідні зміни до антибулінгової політики та повідомляє про них працівників закладу освіти.**

Соціальні педагоги

- ▶ Застосовують у роботі просвітницькі, профілактичні, корекційні програми, діагностичний інструментарій рекомендований для використання Українським науково-методичним центром практичної психології і соціальної роботи.
- ▶ Складають графік проведення просвітницьких, профілактичних, корекційних програм з учнями з протидії булінгу.
- ▶ Складають графік проведення дослідження серед учнів за напів-проективною методикою «Ситуація», за опитувальником OLWEUS (5-11 класи)
- ▶ Діагностична методика «Повітряні кульки» (1-4 класи)
- ▶ Аналізують результати проведених досліджень з учнями та використовують їх у подальшій роботі для оптимізації освітнього процесу.
- ▶ До 15.12.2021, 15.04.2022 надають до Управління освіти інформацію щодо результатів проведення дослідження серед учнів за напів-проективною методикою «Ситуація», за опитувальником OLWEUS.

Практичні психологи закладів освіти

- ▶ **Проводять спостереження за міжособистісною поведінкою здобувачів освіти.**
- ▶ **Проводять діагностику емоційних станів вихованців/учнів**
- ▶ **Діагностують рівень напруги, тривожності в дитячих колективах.**
- ▶ **Проводять діагностику стану психологічного клімату класів.**
- ▶ **Проводять консультаційну роботу з учасниками освітнього процесу з питань протидії булінгу.**
- ▶ **Проводять профілактичну-просвітницьку, корекційно-розвивальну роботу з учасниками освітнього процесу.**
- ▶ **Надають поради батькам щодо зменшення ризиків булінгу та кібербулінгу для своєї дитини.**

Реалізація завдань

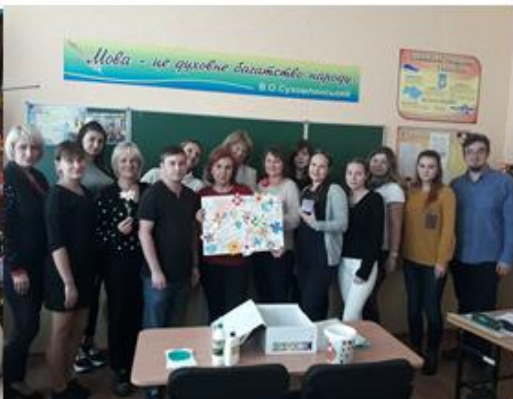
- ▶ **Методистом Жижиною Т.В. розроблено методичний посібник, який містить добірку матеріалів щодо організації та змісту роботи закладів освіти з профілактики булінгу (цькування), призначений для педагогічних працівників закладів дошкільної, загальної середньої освіти, практичних психологів, соціальних педагогів, директорів ЗЗСО та їх заступників, батьків.**
- ▶ **Матеріали обговорено та схвалено методичною радою МЦ УО Новобаварського району Харківської міської ради (протокол від 25.10.2019 № 3), рекомендовано для використання у ЗЗСО Новобаварського району.**
- ▶ **Новий стандарт вимагає від керівника закладу освіти створити безпечні умови для здобувачів освіти, навчання учнів в атмосфері довіри, взаємоповаги, де немає насильства та дискримінації саме такі результати ми чекаємо від програми «АНТИБУЛІНГОВА РОБОТА У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ».**

05.04.2019 на базі Управління освіти адміністрації Новобаварського району проведено семінар соціальних педагогів. Методист МЦ УО Жижина Т.В. ознайомила присутніх з нормативними документами з питань безпеки і благополуччя дитини. На семінарі визначено пріоритетні напрями роботи соціальних педагогів щодо створення безпечного середовища у закладі освіти.

25.11.2019 року в ХЗОШ 54 відбувся флешмоб «Розірви коло насильства» присвячений до Всеукраїнської акції «16 днів проти насильства»

ЗУПИНИМО БУЛІНГ РАЗОМ

Зупинемо булінг

разом

Закон України № 2657-VIII

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)»

Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або соціальної ізоляції потерпілого.

*Закон України «Про освіту». Стаття 1. Основні термини та їх визначення. Частина перша, пункт 3¹

